

Információ-technológiai szolgáltatás mellett végzett biztosítási értékesítési, illetve kiegészítő biztosításközvetítói tevékenység végzése megállapításának feltételei

1. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) benyújtott állásfoglalás kiadására irányuló kérelem (Megkeresés) szerint a kérelmező (Kérelmező), amelynek fő szakmai tevékenysége a Megkeresésben előadottak alapján egy előfizetői rendszerben működtetett, kliens dokumentációs szoftver szolgáltatás nyújtása, a Cégjegyzék szerinti főtevékenysége a TEÁOR 6209 '08 Egyéb információ-technológiai szolgáltatás. A Kérelmező egy olyan informatikai alkalmazást fejlesztett ki, amely lehetővé teszi az alkalmazásba regisztrált páciens felhasználók számára, hogy kapcsolatba lépjenek az alkalmazás használatára – a páciensekkel való kapcsolatba lépés lehetősége érdekében – előfizetett, preventív szolgáltatást nyújtó lábápoló szolgáltatókkal (Alkalmazás). Az Alkalmazás fő rendeltetése a Megkeresésben kifejtettek szerint az, hogy a lábápoló szolgáltatóknak egy személyre szabott, gyors dokumentációs eszközt, illetve a lábápoló szolgáltatók és a páciens felhasználóknak egy hatékony és biztonságos platformot biztosítson a kapcsolattartásra és az együttműködésre. Előadásra került továbbá, hogy az Alkalmazás különböző funkciókkal segíti a lábápoló szolgáltatók munkáját és szakmai fejlődését, például az alkalmazáson keresztül okostelefonon elvégezhetik a klienskartonozást, tájékozódhatnak professzionális kezelési protokollokról stb.

Ezen túlmenően egy olyan opcionális, kényelmi funkcióval látná el a Kérelmező az Alkalmazást, amelyen keresztül a lábápoló szolgáltatók tájékoztatást kapnának egy adott biztosító, adott felelősségbiztosítási termékéről. Az Alkalmazásban a – Kérelmező biztosító partnere által kínált – biztosítási termék tekintetében részletesebb információkat tartalmazó oldalakra irányító hiperlinkek kerülnének elhelyezésre. A lábápoló szolgáltatók megismerhetnék továbbá azt a lehetőséget, hogy amennyiben egy évre előfizetnek az Alkalmazás használatára, úgy „a többszerződéses kedvezmény keretében 10-20%-kal csökkentett díj ellenében köthetnének biztosítást” az adott biztosítónál. A Kérelmező tervei szerint a biztosítás díja integrálásra kerülne a lábápolók éves előfizetői díjába. Az Alkalmazás lehetővé tenné, hogy a lábápoló szolgáltató „egy helyen vásárolja meg minden számára szükséges szolgáltatást”. A Megkeresés szerint a Kérelmező szándéka e lehetőség megteremtésével a preventív ellátás biztonságosabbá tétele mind a lábápoló szolgáltatók, mind az Alkalmazásba regisztrált páciens felhasználók számára. Másodsorban a lábápoló szolgáltatók ezirányú igénye alapján, „egyablakos rendszerbe tenné a kliens management szoftver és egy felelősségbiztosítás megvásárlását”.

Tekintettel arra, hogy a biztosítást megkötő lábápoló szolgáltatók minden esetben az Alkalmazás előfizetői is lennének, így a biztosítási szerződés létrejöttéhez szükséges adatok továbbításra kerülnének a Kérelmező biztosító partnerének, amely adattovábbítás tényét a Kérelmező az adatkezelési tájékoztatójában feltüntetné. A biztosítási szerződés a lábápoló szolgáltatók és a Kérelmező biztosító partnere közt jönne létre. A biztosított (lábápoló szolgáltató) minden további ügyintézését a biztosítóval bonyolítana le. Az éves biztosítási alapdíj körülbelül 30 ezer forint lenne. A biztosítási díj a tervek szerint a Kérelmezőhöz „érkezne be, amely összeg teljes egészében továbbításra kerül a biztosító részére”.

A Megkeresésben előadottak szerint ezen tevékenységéért a Kérelmező nem kap és nem is fog kapni sem jutalékot, sem egyéb javadalmaszt.

2. JOGKÉRDÉS

A Megkeresést benyújtó ügyvédi iroda (Ügyvédi Iroda) a Megkeresésben ismertette álláspontját, amely szerint a Vállalkozó a Megkeresésben bemutatott konstrukció alapján nem minősül sem biztosításközvetítőnek, sem kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személynek, figyelemmel a biztosításközvetítói, illetve a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személynek a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) által meghatározott fogalmaira.

Ezen álláspontját egyrészt arra alapozta, hogy a Bit. 4. § (1) bekezdés 14. pontja szerinti biztosításközvetítói tevékenység fogalom alapján nem minősülnek biztosításközvetítói tevékenységnek – többek között – a Bit. 4. § (1) bekezdés 123. pont a) és d) alpontjai szerinti, biztosítási értékesítésnek nem minősülő tevékenységek:

- a) a más szakmai tevékenység keretében esetleg nyújtott tájékoztatás, amennyiben a tájékoztatást nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését vagy teljesítését elősegítő – lépést, illetve a
- d) tájékoztatás nyújtása biztosítási termékekről, illetve biztosításközvetítőkről vagy biztosítókról a lehetséges szerződők számára, amennyiben a tájékoztatást nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését elősegítő – lépést.

Az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint a Kérelmező nem végez biztosítási értékesítési tevékenységet, kizárólag tájékoztatást nyújt a biztosítás lehetőségéről, és további lépéseket csak annyiban tesz, hogy további információt nyújt a többszerződéses kedvezményről és annak lehetőségéről, amelynek keretében a regisztrált lábapolók kedvezőbb díj ellenében köthetik meg a biztosítási szerződést.

Másodsorban az Ügyvédi Iroda kiemelte, hogy mind a biztosításközvetítő, mind a kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet végző személy törvényi fogalmának része, hogy az érintett a biztosítási értékesítési tevékenységére tekintettel javadalmazásban részesül, azonban az Ügyvédi Iroda véleménye szerint a Kérelmező i) egyrészt nem is végez a Bit. által meghatározott biztosítási értékesítés fogalom körébe tartozó minősülő tevékenységet, ii) másrészt javadalmazásban sem részesül.

A fentiek alapján az Ügyvédi Iroda abban kérte az MNB állásfoglalását, hogy:

- I. Egyetért-e az MNB azon kifejtett állásponttal, hogy a bemutatott konstrukcióban a Kérelmező tevékenysége sem biztosításközvetítő, sem kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységnek nem minősül?
- II. Szükséges valamilyen plusz feltételt teljesíteni a Kérelmező és a biztosító között megkötésre kerülő szerződésnek annak érdekében, hogy a konstrukció ne minősüljön biztosításközvetítői tevékenységnek, és ha igen, mi szerepeljen a szerződésben?
- III. Minősülhet-e a Kérelmező tevékenysége biztosítási értékesítési tevékenységnek, ha igen, úgy az tekinthető-e kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységnek?

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az MNB honlapján megtalálható, „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” című tájékoztatóban¹ is szerepel, a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően a jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve a keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal kitöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB által adott állásfoglalástól történő függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a megkeresésben írtakkal összefüggő üzleti koncepció, megoldás jogszabályi megfelelőségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy a Kérelmező annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját. Erre tekintettel az MNB-nek nem áll módjában a II. kérdésre a kért formában választ adni, az I. és III. kérésekre vonatkozóan pedig a tartalmi átfedés miatt összevontan fejt ki álláspontját.

3.2. Először a biztosításközvetítői tevékenység, ahhoz kapcsolódóan a biztosítási értékesítés, valamint a biztosításközvetítő fogalmát, majd a kiegészítő biztosításközvetítést végző személy fogalmát és ezek viszonyát szükséges tisztázni. Egyetértve a biztosítási törvény kommentárja² idevágó megállapításaival, kiemelendő, hogy a Bit. – követve az Európai Parlament és a Tanács 2016. január 20-i, a biztosítási értékesítésről szóló 2016/97 irányelve (IDD) (amely a biztosításközvetítők vonatkozásában jelenleg a tagállamok szabályozásának alapját adja) kiszélesített, a biztosításértékesítés teljes körét felölelő szabályozási logikáját – bevezette a biztosítási értékesítés fogalmát, megtartva ugyanakkor a biztosításközvetítői tevékenység fogalmát is. A biztosítási értékesítés új fogalma lényegében a biztosításközvetítés korábbi fogalmának tartalmi elemeit veszi át. A biztosításközvetítés szintén üzletszerű tevékenység, ugyanakkor a biztosítási értékesítésen kívül további tevékenységeket is magába foglal: nevezetesen az értékesítésszervezést és a független biztosításközvetítői szaktanácsadást (azzal, hogy nem minősülnek biztosításközvetítői tevékenységnek a biztosítási értékesítés köréből is kivett tevékenységek).

3.3. A biztosítási értékesítési tevékenység megállapíthatósága

A biztosítási értékesítés *i) a biztosítási szerződés létrehozására irányuló ii) üzletszerű értékesítési tevékenység*, amely – többek között – a biztosítási szerződés megkötésének előkészítésére, elősegítésére, a biztosítási szerződéssel

¹ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

² Kommentár a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényhez (Wolters Kluwer Kft., szerkesztette: Kovács Zsolt)

kapcsolatos tanácsadásra, ajánlattételre, az ilyen szerződés lebonyolításában és teljesítésében való közreműködésre irányuló magatartásokat foglalja magában. De ide sorolandók az egy vagy több biztosítási szerződésről az ügyfél által egy weboldalon vagy más tájékoztatói eszközön keresztül kiválasztott kritériumoknak megfelelően információk vagy a biztosítási szerződés díjára vonatkozó kedvezményről szóló tájékoztatás rendelkezésre bocsátása, a biztosítási termékek rangsorának összeállítása, ideértve az árak és a termékek összehasonlítását megvalósító magatartásokat is, amennyiben az ügyfélnek lehetősége van a weboldalon vagy más tájékoztatói eszközön keresztül közvetve vagy közvetlenül biztosítási szerződést kötni. A Bit. emellett azokat a tevékenységeket (Bit. 4. § (1) bekezdés 123. pont a)–d) alpontjai szerinti tevékenységek³⁾ is meghatározza, amelyeket a jogalkotó nem minősít biztosítási értékesítésnek, ám ilyen rendelkezés hiányában e fogalom körébe tarthatnának. Fontos megjegyezni, hogy ahhoz, hogy egy tevékenység biztosítási értékesítésnek minősüljön, nem szükséges, hogy a jogszabályi meghatározásban felsorolt valamennyi tevékenységelem megvalósuljon, illetve az ott rögzített felsorolás nem taxatív jellegű. Az MNB álláspontja szerint lehetnek olyan tevékenységek is, amelyek ugyan nincsenek kifejezett módon rögzítve a meghatározásban, de jellegükből fakadóan biztosítási értékesítésnek minősülhetnek.

A törvényi fogalom alapján biztosítási értékesítés lényegi elemei i) a biztosítási szerződés létrehozására irányultság, illetve ii) az üzletszerűség. Figyelemmel arra, hogy a biztosítási értékesítés új fogalma lényegében a biztosításközvetítés korábbi fogalmának tartalmi elemeit veszi át, továbbá alapul véve a (biztosítás)közvetítői tevékenység fogalmával, annak elemeivel a felügyeleti honlapon közzétett – az MNB, valamint korábban a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) által kiadott – állásfoglalások⁴⁾ kapcsán kiforrott gyakorlatot, elmondható, hogy egy adott tevékenység biztosítási értékesítési jellegének megítélésével összefüggésben a fő fogalmi elemek keretében elsősorban a következő szempontok figyelembevétele lehet indokolt: annak a jogviszonynak a tartalma, irányultsága, amelynek keretében az adott tevékenységet végzik, az ellenérték kérdése, az egyes ügyfelek adatai, elérhetőségei továbbításának a lehetősége a biztosító felé, a biztosítóval, illetve az adott biztosítással kapcsolatban nyújtott tájékoztatás jellemzői, a tevékenység személyes jellege.

3.3.1. Biztosítási szerződés létrehozására irányultság

A Megkeresésben előadottak szerint a Kérelmező szándéka a preventív ellátás biztonságosabbá tétele, amely cél megvalósulásának eszköze, hogy a lábápolók az általuk nyújtott szolgáltatásban rejlő kockázatok fedezetére felelősségbiztosítást kötnék a Kérelmező biztosító partnerével. A Kérelmező Megkeresésben bemutatott tevékenysége célja így közvetett módon a biztosítási szerződés létrehozására irányul.

A Kérelmező tájékoztatói tevékenységének teljes körű megítéléséhez nem elegendő a Megkereséssel összefüggésben az MNB rendelkezésre bocsátott információ. Kijelenthető azonban, hogy a nem általánosságban, hanem egy konkrét biztosítási termékhez kapcsolódóan adott tájékoztatás, ajánlás, illetve a díjkedvezmény hirdetése – figyelembe véve a Bit. 4. § (1) bekezdés 123. pont a) és d) alpontja alapján a biztosítási értékesítési tevékenység fogalma alól kivett tevékenységeket is – adott esetben a biztosítási szerződés létrehozatala elősegítésének, ezáltal biztosítási értékesítésnek minősülhet. A Megkeresés helytállóan rögzítette ugyan, hogy az előfizetők tájékoztatása nem szükségszerűen jelenti azt, hogy a tájékoztatást nyújtó Kérelmező biztosításértékesítőként járna el. Azonban az MNB a konkrét eset vonatkozásában nem ért egyet az Ügyvédi Iroda Megkeresésben foglalt, a tervezett tevékenység minősítése kapcsán kifejtett azon álláspontjával, hogy az a Bit. 4. § (1) bekezdés 123. pont a-d) értelmében nem minősül biztosítási értékesítésnek, mivel a Kérelmező „*kizárólag tájékoztatást nyújt a többszerződéses kedvezményről és annak lehetőségéről*”. Ugyanis egyrészt a Megkeresésben rögzítettek szerint a Kérelmező az Alkalmazásban folyamatosan, rendszeres jelleggel elérhetővé tenné az egy konkrét biztosítási termékre vonatkozó tájékoztatást (a részletesebb információkat tartalmazó oldalakra irányító hiperlinkekkel együtt), illetve a díjkedvezményt, azaz bizonyára nem a Bit.

3 Nem minősül biztosítási értékesítésnek:

- a) a más szakmai tevékenység keretében esetleg nyújtott tájékoztatás, amennyiben a tájékoztatást nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését vagy teljesítését elősegítő – lépést,
- b) a biztosítási károk szakmai alapon végzett kárügy-intézése, valamint a kárrendezési és szakértői kárbecslési – szakmai alapon végzett – tevékenység,
- c) adat- és információszolgáltatás a lehetséges szerződőkről biztosításközvetítők vagy biztosítók számára, amennyiben az információt nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését elősegítő – lépést,
- d) tájékoztatás nyújtása biztosítási termékekről, illetve biztosításközvetítőkről vagy biztosítókról a lehetséges szerződők számára, amennyiben a tájékoztatást nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését elősegítő – lépést.

4 Például: [https://alk.mnb.hu/data/cms2453894/tmpB4D.tmp\(14634831\).pdf](https://alk.mnb.hu/data/cms2453894/tmpB4D.tmp(14634831).pdf), [https://alk.mnb.hu/data/cms2430400/tmpF04E.tmp\(10933614\).pdf](https://alk.mnb.hu/data/cms2430400/tmpF04E.tmp(10933614).pdf)

4. § (1) bekezdés 123. pont a) alpontja szerint esetleg nyújtott tájékoztatás valósulna meg. Másrészt a Vállalkozó tevékenysége nem merül ki az általános tájékoztatásnyújtásban, azaz abban, hogy általánosságban felhívja a lábápoló szolgáltatók figyelmét a biztosítás lehetőségére, hiszen az adott biztosítási terméket nem csak általánosságban ismerteti, hanem az egyedi biztosítási igényekhez kapcsolódóan ajánlja.

A Kérelmező továbbá felkínálná a biztosítási díj Alkalmazáson keresztüli kiegyenlítésének lehetőségét, akként, hogy az előfizetési díjjal együtt beszedné a biztosítási díjat, amelyet a közölt információk szerint bár teljes egészében továbbadna a biztosítónak, ezzel azonban szintén elősegítené a biztosítási szerződés létrejöttét, illetve a későbbiekben a biztosítási szerződés fennmaradását. Emellett a biztosítási díj első és további részleteinek beszedése és a biztosító részére történő továbbítása tipikusan a biztosítási értékesítés fogalmában írt, a biztosítási szerződés lebonyolításában és teljesítésében való közreműködés körébe tartozó magatartások, amelyek a tevékenység biztosítási értékesítésként való minősítése irányába mutatnak.

Az Alkalmazásra történő előfizetés során egyúttal a biztosítási díjat is megfizető, így a biztosítás szerződőinek minősülő személyek adatainak a biztosító partner felé történő továbbításával a Kérelmező szintén elősegíti a biztosítási szerződés létrejöttét. A Bit. 4. § (1) bekezdés 123. pont c) alapján az adat- és információszolgáltatás a lehetséges szerződőkről biztosításközvetítők vagy biztosítók számára nem minősül biztosítási értékesítésnek, feltéve, hogy az információt nyújtó nem tesz további – a biztosítási szerződés megkötését elősegítő – lépést. Ugyanakkor a Kérelmező a jelen esetben például a biztosítás díja átvételével egyéb, a biztosítási szerződés megkötését elősegítő lépést is tesz. A beadvány alapján nem ismert, azonban felmerülhet annak eshetősége is, hogy a Kérelmező a biztosító számára az előfizetés alatt például az előfizetők/biztosítottak adataiban bekövetkezett változásra tekintettel folyamatosan szolgáltatót adatot, illetve ezzel összefüggésben ellát további (például a biztosítottak nyilvántartásával, kiszolgálásával, a biztosított jogviszonyok adminisztrációjával összefüggő), a biztosítási szerződések teljesítésében és lebonyolításában való közreműködésként is értékelhető feladatokat is.

Így megállapítható, hogy a Kérelmező a tájékoztatáson túl további, a biztosítási szerződés megkötését elősegítő lépést is tesz, amelyre tekintettel több tényállási elem is a Kérelmező tevékenységének biztosítási értékesítésként történő minősítése irányába mutat. Az előbbiekkal összefüggésben azonban az MNB kiemeli, hogy egy tevékenység jogi minőségének megítélése körében annak egyes tényállási elemeit együttesen és egymásra tekintettel kell értelmezni, és a Megkeresésben ismertetett tevékenység jellegének teljes körű megítélése tekintetében valamennyi releváns információ birtokában megalapozottabb következtetésre lehet jutni, így a jelen állásfoglalásban írtak mérlegelése a Kérelmező felelőssége.

3.3.2 Az üzletszerűség

A biztosítási értékesítés fogalmának szintén részét képezi a tevékenység üzletszerűsége. Ahhoz, hogy egy tevékenység üzletszerűnek minősüljön, a Bit. 4. § (1) bekezdés 104. pontjában szereplő definícióban megjelölt három tényállási elemnek – így a tevékenység ellenérték fejében nyereség vagy vagyonszerzés céljából való folytatása, az előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányultság, valamint a rendszeresség – egyidejűleg kell megvalósulnia, amely tényállási elemek az MNB álláspontja szerint csak együtt, egymásra tekintettel értelmezhetőek. Ugyanakkor annak megítélése során, hogy adott tevékenység üzletszerű tevékenységnek minősíthető-e, az üzletszerűség fogalmi elemeinek megvalósulását mindig egyedileg szükséges értékelni. Ennek megfelelően szükséges elvégezni az adott tevékenység vonatkozásában az üzletszerűség egyes tényállási elemeinek vizsgálatát is.

Az üzletszerűség jogi megítélésével kapcsolatban az MNB szintén kiadott már több állásfoglalást⁵. Ezen állásfoglalásaiban az egyes fogalmi elemek értelmezéséhez kapcsolódóan általános szempontrendszert alakított ki az alábbiak szerint.

Az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés

Az üzletszerűség e kritériuma tekintetében elsősorban azt szükséges vizsgálni, hogy a szolgáltatást a szolgáltatásnyújtással kapcsolatban felmerült szokásos költségeken túli bármilyen plusz költség vagy díj felszámolása mellett, illetve más közvetett gazdasági előny érdekében nyújtják-e, amely esetben a nyereség, illetve a vagyonszerzésre

5 Például: [https://alk.mnb.hu/data/cms2434071/tmp82F.tmp\(11584505\).pdf](https://alk.mnb.hu/data/cms2434071/tmp82F.tmp(11584505).pdf), [https://alk.mnb.hu/data/cms2454144/tmp5ADA_tmp\(14622362\).pdf](https://alk.mnb.hu/data/cms2454144/tmp5ADA_tmp(14622362).pdf)

irányultság megállapítható. E szempontból az egyik döntő tényező az, hogy a tevékenység annak folytatója számára bevételt eredményez-e, illetve, hogy a tevékenységet nyereség elérése céljából végzik-e. E körülményt mind a közvetlen ellenszolgáltatás, mind a látszólag ingyenes, azonban közvetetten valamely, az adott szolgáltatáshoz szorosan kapcsolódó más szolgáltatásból eredő bevétel realizálása mentén vizsgálni kell. Ez utóbbi esetben, a bírósági ítélkezési gyakorlatot követve, az MNB értelmezése szerint akkor is megáll az üzletszerűség tényállási eleme, ha a kvázi ingyenes szolgáltatást olyan motivációval, illetve annak érdekében is nyújtják, hogy ezáltal az egyébként üzletszerűen végzett (fő)tevékenység eredményességét fokozzák, az abból eredő bevételt növeljék.

Tehát az üzletszerűség tekintetében nemcsak a közvetlenül keletkező nyereség figyelembevétele indokolt: a töretlen felügyeleti jogértelmezés és általános gyakorlat szerint a haszon nemcsak közvetlen, anyagi jellegű ellenszolgáltatás (például jutalék, díj) lehet, de a nyereségre, illetve vagyonszerzésre irányultság megállapítható akkor is, ha a tevékenységet más, közvetetten jelentkező gazdasági előny érdekében (például forgalomnövelő célzattal) végzik.

A fentiek tükrében a vázolt tevékenység biztosításközvetítői, illetve kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységnek való minősíthetősége akadályként az MNB nem tartja elfogadhatónak az Ügyvédi Iroda azon érvelését, miszerint a Kérelmező azért nem minősül sem biztosításközvetítőnek, sem kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet végző személynek, mivel mindkét törvényi fogalomból a Kérelmező kapcsolódó tevékenysége esetében a javadalmazás eleme hiányzik, a Kérelmező pénzügyi előnyre nem tesz szert. A Megkeresésben felvázolt esetben ugyanis a fentiek szerinti közvetett nyereségre tehet szert a Kérelmező azáltal, hogy azoknak kínál kedvezményes biztosítást, akik teljesítik azt a feltételt, hogy legalább egy évre előfizetnek az Alkalmazáson keresztül kínált egyéb szolgáltatásokra. Adott esetben tehát a biztosítási díjkezdvezményt igénybe venni kívánó szolgáltatók a díjkezdvezmény miatt dönthetnek az előfizetés vagy a hosszabb tartamú előfizetés választása mellett. A kedvezményes biztosítási konstrukció hirdetése pedig egyébként is pozitív hatással lehet az Alkalmazás látogatottságára, népszerűségére, forgalmára (ebben is megnyilvánulhat gazdasági előny).

Ezzel összefüggésben kiemelendő továbbá, hogy egy üzletszerű gazdasági tevékenységet folytató vállalkozás tekintetében gazdaságilag az a racionális, ha az általa, akár kiegészítő jelleggel kínált biztosítással összefüggő szolgáltatás valamely formában nyereség elérésére irányul, ha annak van – külön vagy az áru árába beépített – ellenértéke, hiszen a biztosítással összefüggő szolgáltatás hirdetése, az információk karbantartása, adott esetben a begyűjtött adatok továbbítása, illetve a díjakkal való elszámolás egy vállalkozás számára költségekkel jár.

Az előre meg nem határozott ügyletek megkötésére irányultság

Az üzletszerűség harmadik fogalmi eleme az előre egyedileg meg nem határozott ügyletek kötésére irányultság. E kritérium abban az esetben állhat fenn, ha a felek által megkötendő jogügyletek lényeges tartalmi elemei – így különösen, de nem kizárólag a szerződések száma, a felek személye, a jogügylet célja, az ellenszolgáltatás mértéke, illetve a szerződéskötés egyéb lényegi körülményei, mint például a teljesítés feltételei, a szerződés időtartama – nincsenek előre meghatározva. Előbbiek alapján a rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység esetében tehát nem tekintendő releváns körülménynek, ha az ügyleteket kötő felek egymással üzleti, vagy más egyéb kapcsolatban állnak, mivel pusztán a szerződő felek személyének előzetes azonosíthatósága nem eredményezi, hogy az ügylet is előre egyedileg azonosíthatóan minősüljön. Az ügylet abban az esetben tekinthető előre egyedileg meghatározottnak, amennyiben a szerződés minden egyes tartalmi eleme konkrétan meghatározott.

A Megkeresésben foglalt tényállás kapcsán nem merül fel, hogy az – a kifejtett értelemben – előre egyedileg meghatározott ügyletek kötésére irányulna.

A rendszeresség

Az üzletszerűség mint definíciós elem fennállásának megítélése elsősorban az ügyletek számától és gyakoriságától függ, de az MNB gyakorlata szerint az eseti jellegű, akár évi legfeljebb egy-két ügyletkötéssel is lehet üzletszerűen ezen belül rendszeresen végzett a tevékenység. A bíróságok ítélkezési gyakorlata alapján a szórványosan ismétlődő tevékenység is alkalmas a rendszeresség megállapítására, ha azonos rendeltetésű ügyletekről van szó. A rendszeresség fogalmának alapvető jelentése, hogy a jövőben ismétlődő, de előre nem azonosítható események megvalósulása következik be.

A Megkeresésben foglalt esetben látható, hogy a Kérelmező folyamatosan, de legalábbis kampányszerűen és nem csak eseti jelleggel tenné lehetővé a „felelősségbiztosítás megvásárlását”, amely szintén a tevékenység üzletszerű minősítése irányába hat.

3.4. A biztosításközvetítói tevékenység megállapíthatósága

A Bit. 4. § (1) bekezdés 14. pontja értelmében a biztosításközvetítói tevékenység a biztosításközvetítő által végzett azon üzletszerű tevékenység, amely a biztosítási értékesítést, annak szervezését, valamint a független biztosításközvetítói szaktanácsadást foglalja magában, azzal, hogy nem minősülnek biztosításközvetítói tevékenységnek a 123. pont a)–d) alpontjai szerinti tevékenységek.

Valamely üzletszerű, biztosítási szerződés létrehozására irányuló tevékenység biztosításközvetítésként minősüléséhez nem szükséges a biztosításközvetítói tevékenység törvényi fogalmában említett valamennyi magatartás – így például a biztosítási értékesítés szervezés és a független biztosításközvetítói szaktanácsadás – egyidejű kifejtése, elegendő, hogy megállapítható legyen, hogy az adott tevékenység biztosítási értékesítésnek minősül.

Az MNB fenti – a biztosítási értékesítés kapcsán rögzített – álláspontja alapján a tervezett tevékenységnek vannak olyan elemei, amelyek az üzletszerűség és legalábbis közvetett módon a biztosítási szerződés létrehozására irányuló célzat fennállását valószínűsítik. Így az adott esetben biztosításközvetítói tevékenységnek minősülhet.

3.5. A kiegészítő biztosításközvetítói tevékenység megállapíthatósága

Az IDD 2. cikk (1) bekezdés 3. pontja értelmében biztosításközvetítő bármely, a biztosítótól vagy viszontbiztosítótól, vagy ezek alkalmazottaitól eltérő, továbbá a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személytől eltérő természetes vagy jogi személy, aki vagy amely javadalmazás ellenében kezd, vagy folytat biztosítási értékesítési tevékenységet. A minimum harmonizációt előíró IDD fogalmi rendszere alapján – az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról szóló 2017. évi CXLV. törvény (Módtv.) indokolása szerint – szükségessé vált a „Bit. személyi hatályának módosítása”, így megjelent a „kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személy kategóriája is”. Ide tartoznak az „olyan biztosításértékesítést folytató személyek, melyek fő szakmai tevékenysége nem a biztosítási értékesítés, csak olyan biztosítási termékeket értékesítenek, amelyek kiegészítő jellegűek valamely áruhoz vagy szolgáltatáshoz, és az érintett biztosítási termékek nem tartalmaznak életbiztosítást vagy felelősségi kockázatot, kivéve, ha az ilyen fedezet kiegészíti a közvetítő által fő szakmai tevékenységeként kínált árut vagy szolgáltatást.”

A biztosításközvetítők köre a Bit. 4. § (1) bekezdés – az IDD 2. cikk (1) bekezdés 3. pontjának a magyar jogba átültetésére szolgáló – 15. pontjában szereplő meghatározás⁶ alapján szűkebb a Bit. 4. § (1) bekezdés 126. pontban definiált biztosításértékesítők körénél, az előbbibe nem tartoznak ugyanis bele – többek között – a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személyek, ideértve a Bit. 368. § (1) bekezdése szerinti személyt is. A kiegészítő biztosításközvetítést végző személy tevékenysége biztosítási értékesítés ugyan, azonban – az elnevezésével ellentétben – nem minősül biztosításközvetítésnek.

A fentiek alapján, amennyiben egy szolgáltató tevékenysége kapcsán megállapítható, hogy az biztosítási értékesítésnek minősül és az adott szolgáltató nem minősül biztosítónak, viszontbiztosítónak, illetve ezek közreműködőjének, akkor alapvetően attól függ, hogy az adott személy biztosításközvetítőnek vagy kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személynek minősül, hogy teljesülnek-e azon, a Bit. 4. § (1) bekezdés 125. pontjában meghatározott feltételek, amely értelmében egy szolgáltató a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személy fogalma alá tartozik.

Ennek megvalósulásához az szükséges, hogy a természetes vagy jogi személy szolgáltató ne minősüljön a 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (1) bekezdés 1. és 2. pontjában meghatározott hitelintézetnek vagy

⁶ Bit. 4. § (1) bekezdés 15. pont: biztosításközvetítő: az a természetes vagy jogi személy, aki javadalmazás ellenében biztosításközvetítói tevékenységet végez, ide nem értve

a) a saját kockázatvállalásával összefüggő, saját jogú értékesítési tevékenységet végző biztosítót és a vele munkaviszonyban álló, részére közvetlenül értékesítési tevékenységet végző, biztosításközvetítőnek nem minősülő természetes személyeket (a továbbiakban: biztosító közreműködői),

b) a saját kockázatvállalásával összefüggő, saját jogú viszontbiztosítási értékesítési tevékenységet végző viszontbiztosítót és a vele munkaviszonyban álló, részére közvetlenül értékesítési tevékenységet végző, viszontbiztosítás-közvetítőnek nem minősülő természetes személyeket (a továbbiakban: viszontbiztosító közreműködői),

c) a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személyt (beleértve a 368. § (1) bekezdése szerinti személyt is);

befektetési vállalkozásnak, javadalmazás ellenében, *a főtevékenységéhez kapcsolódóan kiegészítő jelleggel végezze a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet és az alábbi feltételek mindegyike teljesüljön:*

- i) a személy fő szakmai tevékenysége nem a biztosítási értékesítés,
- ii) a közvetített biztosítási termék kiegészítője valamely szolgáltató által kínált terméknek vagy nyújtott szolgáltatásnak,
- iii) a közvetített biztosítási termék nem tartalmaz életbiztosítási vagy felelősségi kockázatot, kivéve, ha az ilyen életbiztosítási vagy felelősségi kockázat fedezete kiegészíti a személy által fő szakmai tevékenységeként kínált terméket vagy nyújtott szolgáltatást,
- iv) a biztosítótól az ügyfélnek járó összeget előzetesen nem vesz át.

E körben ki kell emelni, hogy a Bit. – az IDD definícióját pontosítva – kifejezetten rögzíti a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személyek vonatkozásában, hogy azok a főtevékenységükhöz kapcsolódóan végzik a kiegészítő közvetítói tevékenységet. Ennek nyomán egyrészt csak meghatározott termékkörben tevékenykedhetnek (más – nem biztosítási – termékhez vagy szolgáltatáshoz kapcsolódó, kiegészítő jellegű biztosítást értékesíthetnek), másrészt az általuk értékesíthető termékek körét befolyásolja az adott kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személy főtevékenysége is. Mindezek alapján a biztosítási értékesítés nem lehet a főtevékenységük, azonban kapcsolatnak – és a Bit. 4. § (1) bekezdés 125. § c) pontja alapján abban az esetben, amikor a közvetített biztosítási termék életbiztosítási vagy felelősségi kockázatot is tartalmaz, közvetlen kapcsolatnak – kell fennállnia az értékesített biztosítás és a főtevékenységük között. Emellett a közvetítói tevékenység kiegészítő jellege azt is magában foglalja, hogy a biztosítások értékesítésének (mint melléktevékenységnek) a volumene, az azzal összefüggésben szerzett bevétel nem haladhatja meg a főtevékenység nagyságrendjét, illetve az abból származó bevételt, mivel ilyen esetben a Bit. 4. § (1) bekezdés 125. pontjában írt követelmények már nem teljesülnének ténylegesen.

A tevékenység kiegészítő jellege értékeléséhez és az elhatárolás tekintetében iránymutatás nyújt az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) által kérdés-válasz formájában kiadott 2260. szám alatt közzétett tájékoztató (EIOPA Q&A)⁷, amely szintén amellet foglal állást, hogy az illetékes felügyeleti hatóságoknak esetről-esetre, az adott üzleti konstrukció során kifejtett tényleges tevékenységektől függően kell megállapítania, hogy egy adott harmadik személy szolgáltatót biztosításközvetítőként kell-e azonosítani, vagy esetleg kiegészítő biztosításközvetítést végző személyként jár-e el. Az elhatároláskor jónéhány körülmény értékelése szükséges, ilyenek pl. a teljesség igénye nélkül:

- az adott szolgáltató végzi-e a biztosítási termék marketingjét, „brandingjét”, figyelembe véve azt is, hogy mi az ügyfelek ezzel kapcsolatos benyomása;
- az adott szolgáltató jelentősen befolyásolja-e vagy részt vesz-e a biztosítási értékesítési folyamat kulcsfontosságú részeinek végrehajtásában, mint például az ügyféligenyek meghatározásában, a biztosítási fedezetre vonatkozó javaslatételben, az ügyféltájékoztatókkal (ideértve a kiemelt tájékoztatót) kapcsolatos feladatokban, POG-kötelezettségek teljesítésében stb.;
- a szolgáltató szedi-e be a biztosítási termékért fizetett díjat;
- hogyan kerül az így beszedett biztosítási díj átadásra a biztosítónak;
- a szolgáltató szolgáltatásain keresztül biztosítja-e a biztosítási szerződés közvetlen megkötésének lehetőségét, hozzáfér-e a biztosítási szerződéshez, ellát-e bármilyen tipikus közvetítói feladatot a biztosítási szerződés megkötése adminisztrációja vagy teljesítés kapcsán;
- hogyan alakul a jutalékszerkezet, különösen, ha a szolgáltató közvetlenül a megkötött biztosítási szerződés után kap jutaléket vagy bármilyen díjazást stb.

Amennyiben e kérdések bármelyikére igenlő válasz adható egy üzleti modell vizsgálata során, úgy megkérdőjeleződik a tevékenység kiegészítő jellege és az nagyobb valószínűséggel minősül biztosításközvetítésnek.

A Megkeresés szerint a Kérelmező főtevékenysége nem biztosítás értékesítése, közvetítése, biztosítási terméket kizárólag az általa értékesített információ-technológiai szolgáltatás mellé kínál, továbbá a közölt tényállás alapján a biztosítótól az ügyfélnek járó összeget előzetesen nem vesz át. A felkínálni tervezett biztosítási termékek azonban felelősségi kockázatot tartalmaznak. A jogszabály ugyan lehetővé teszi az életbiztosítást vagy felelősségi kockázatot magukba foglaló biztosítások értékesítését a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személyek számára is, azonban csak akkor, ha az ilyen fedezet a kiegészítő biztosításközvetítói tevékenységet végző személy fő szakmai

7 Q&A on regulation: https://www.eiopa.europa.eu/qa-regulation/questions-and-answers-database/2260-third-party-referring-insurance-intermediary-or-ancillary-intermediary_en

tevékenységeként kínált terméket vagy nyújtott szolgáltatást (jelen esetben a Kérelmező főtevékenysége – „alapszolgáltatása” – keretében értékesített információ-technológiai szolgáltatást) egészíti ki, azzal közvetlen kapcsolatban áll. A Megkeresésben részletezett esetben ez a feltétel ugyanakkor nem teljesül, a felelősségbiztosítás fedezete nem a Kérelmező információ-technológiai szolgáltatását, hanem a lábapoló szolgáltatók szolgáltatását egészíti ki, azzal áll közvetlen kapcsolatban. A Kérelmező a tervezett tevékenység folytatása esetén így nem minősíthető kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet végző személynek, ezért amennyiben biztosítási értékesítési tevékenységet folytat, úgy azt biztosításközvetítőként, a biztosításközvetítőkre irányadó szabályok szerint teheti meg.

A Kérelmező és annak biztosító partnere közötti tervezett együttműködés tartalmára vonatkozó információk nagyon szűk körben kerültek kifejtésre a Megkeresésben, a szolgáltatással kapcsolatos adatok, információk hiányosan állnak az MNB rendelkezésére, a rendelkezésre álló tények nem elégségesek a tevékenység jellegének teljes körű és megalapozott megítéléséhez, így jelen állásfoglalás keretében mindössze általános jelleggel kerültek ismertetésre a Megkeresésében vázolt üzleti koncepció megítéléséhez kapcsolódó fontosabb szempontok. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Kérelmező tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2024. október 10.